

INSPIREREN TOT SAMENWERKEN

Elies Lemkes

Aandacht voor haar persoon heeft Elies Lemkes-Straver liever niet. Persoonlijke interviews geeft ze zelden, want alles draait om de inhoud. Maar ze is wel de vrouw die Eindhoven mede wereldwijd op de kaart zette als kennisregio voor toptechnologie en achter de schermen partijen inspireerde tot samenwerken. „Eindhoven heeft een uitstekende concurrentiepositie in de hightech. Maar dat moet je wel beseffen, je moet eraan werken en het goed presenteren. Anders lukt het niet.”

TEKST: MARIT ROELFSEMA FOTO'S: PATRICK MEIS

Heb je misschien zin om bij mij thuis een kop koffie te komen drinken”, vraagt Elies Lemkes-Straver (54). Het interview, zojuist gehouden op het hoofdkantoor van de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) in Den Bosch, is niet naar haar zin verlopen. Afspraken zijn de hele dag al uitgelopen, haar telefoon gaat regelmatig, belangrijke beslissingen spelen tijdens het gesprek door haar hoofd. En dat tijdens zo’n warme zomerse dag dat de hitte zelfs binnen het moderne kantoor is doorgedrongen. Ze had nog zoveel meer willen vertellen. Duidelijk is dat Elies Lemkes niet graag half werk levert. En daarom komt ze met de charmante oplossing waarmee ze tevens een inkijkje in haar privéleven geeft. Maar dat doet ze graag; in de FRITS Top 50 staan verdient serieuze aandacht, zeker omdat ze op de eerste plaats staat. „Als ik een voorbeeld kan zijn voor meisjes én jongens, dan doe ik dat met plezier.”

Elies Lemkes-Straver staat dit jaar nummer 1 in de FRITS Top 50 omdat zij Eindhoven mede wereldwijd op de kaart heeft gezet als kennisregio voor toptechnologie. Als directievoorzitter van Brainport Development bracht ze bedrijven, overheid en kennisinstellingen bij elkaar en zorgde ze ervoor dat Eindhoven en omgeving in 2011 werden uitgeroepen tot slimste regio van de wereld. De New Yorkse

denktank Intelligent Community Forum had Eindhoven al drie jaar achter elkaar gekozen bij de top-zeven van slimste plekken. Vooral Brainport – de aanpak waarbij bedrijven, overheidsinstellingen en wetenschappers samenwerken aan nieuwe technologische ontwikkelingen – spreekt aan in het buitenland.

‘VOORBEELD ZIJN VOOR MEISJES, ÉN JONGENS, DOE IK MET PLEZIER’

Net als de 55.000 extra banen die in de afgelopen vijftien jaar zijn gecreëerd in de technologiesector. De huidige ZLTO-directeur is trots op de positie die de regio in de wereld heeft opgebouwd, maar wil daar absoluut niet de credits voor krijgen. „Ik ben blij met wat we met elkaar bereikt hebben. Dat meen ik echt. Maar dat komt wel omdat iedereen, van koffiejuffrouw tot CEO, erbij is betrokken.” En dat is de kracht van Lemkes. Zij weet hoe ze mensen moet motiveren en inspireren voor de goede

zaak. Zelf op de voorgrond treden, doet ze alleen omdat het nodig is. Ze heeft een gronddige hekel aan 'bellenblazerij', aan mensen die belangrijk doen en niet zoveel presteren. „Ik ben er wel achter gekomen dat een gezicht nodig is. Ik doe het wel en vind het ook leuk om te doen, maar het moet wel om de inhoud gaan.” Dat ze begin dit jaar werd benoemd tot ereburger van Eindhoven en ook nog eens de provinciale onderscheiding Hertog Jan kreeg, overdonderde haar volkomen. „Wie ben ik dat mij die eer ten deel valt”, vraagt ze zich nog steeds af.

De deur van haar villa in het centrum van Nuenen zwaait open. Elies Lemkes ontvangt me hartelijk, maar heeft nog eens kritisch nagedacht over het interview. Ze wil niet dat het overkomt alsof ze 'zichzelf zo belangrijk vindt.' Feit is nu eenmaal dat Elies met veel plezier werkt en daar zeer gedreven in is. Zo vindt ze het vanzelfsprekend om fulltime en méér te werken. „Ik ben dat ook gewend van huis uit. Mijn ouders hadden een eigen bedrijf, zowel mijn moeder als mijn beide grootmoeders werkten. Als ik iets doe, doe ik dat met volledige inzet. Belangrijke randvoorwaarde is wel dat je kinderen gezond zijn en dat je partner je carrière ook vanzelfsprekend vindt. Maar wanneer je over de juiste kwaliteiten beschikt, je gezond bent en genoeg energie hebt, dan vind ik het normaal om je helemaal te geven. Dat is een keuze. Als je voor een job als deze gaat – of je nu een man of vrouw bent – dan kun je niet vasthouden aan een bepaald tijdstip om te tennissen. Je sociale leven komt niet op de eerste plaats. Mijn werk is niet mijn hobby of zo, maar het is een *way of life*. Mensen zeggen weleens: 'Ben je nou weer alle avonden van huis?', maar ik zie netwerken niet als een verplichting. Ik weet dat zo'n avond nuttig is om iets te bereiken en dan doe ik dat met plezier.” Ook toen haar kinderen nog klein waren, was Elies druk bezet. „Mijn man en ik hadden de taken verdeeld en we hadden altijd een au pair in huis.”

Haar carrière kende een vliegende start. Ze begon als onderzoeker bij de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. „Mijn onderzoek sprak de hoofddirectie aan. Dan zit je aan tafel. Wat dat betreft heb ik wel geluk gehad.” Binnen vijf jaar na haar studie Sociale Geografie werd ze hoofd Bedrijfsvestigingen bij de gemeente Almere. „Het zijn vooral bevlogen mensen die op mijn pad kwamen, waardoor

ik steeds een stapje verder ben gekomen.” Zeventien jaar geleden verhuisde ze naar Nuenen. Lemkes werd adviseur bij de NV Rede, de economische ontwikkelingsmaatschappij voor de regio, waar ze later plaatsvervangend directeur van wordt. De topvrouw heeft altijd een duidelijk doel voor ogen. „Om dingen te bereiken, moet je nu eenmaal een bepaalde positie hebben. In die zin heb ik altijd ambitie gehad zonder heel doelbewust een carrière na te streven.” Haar passie is dat ze iets wezenlijks wil betekenen voor de maatschappij. Het liefst brengt ze partijen bijeen. „Het is fantastisch om te zien hoe mensen met verschillende achtergronden met elkaar iets tot stand brengen. Ik beleef ook veel plezier aan het op gang brengen van ondernemerschap. Bij mijn overstap naar de

'MENSEN VROEGEN AAN MIJ: 'WAT GA JIJ NOU DOEN BIJ DIE BOEREN?'

ZLTO vroegen mensen: 'Wat ga jij nou doen bij die boeren?' Het verbinden van de land- en tuinbouwsector met andere sectoren, zoals de hightech, biedt veel toekomstperspectief. Ik geloof in de sector, het is het fundament voor onze economie en maatschappij, maar er valt nog veel te verbeteren bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, energie en zorg.”

Een topvrouw in een mannenwereld? Nou nee, het valt haar niet eens op dat ze soms de enige vrouw in een gezelschap is, anderen attenderen haar daar op. „Voor mij speelt het helemaal geen rol of iemand man of vrouw is. Diversiteit van talent is wat telt.” Elies schikt zich niet naar mannelijk gedrag of tenminste, daar is ze zich niet van bewust. „Ik ben gewoon mezelf. Ik voel me niet belemmerd. Ik zeg wat ik wil zeggen, maar dat vind ik niet bijzonder masculien.”

Zes jaar geleden werd Lemkes programmadirecteur van de Stichting Brainport. Zelf noemt

ze het pionieren. „Het was een enorme uitdaging om een regio die in het geheel niet op de kaart stond, verder te brengen. Eindhoven heeft een uitstekende concurrentiepositie in de hightech. Maar dat moet je wel beseffen, je moet eraan werken en het goed presenteren. Anders lukt het niet.” Het geheim van Brainport ligt in de hechte samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden: de triple helix. „De gemeenschappelijke strategie is belangrijk. In tegenstelling tot andere regio's zit dat in Brabant zo in de haarvaten, hier wordt met zoveel plezier samengewerkt. Het is een regio met een hoge gunfactor.”

Grote bedrijven en toeleveranciers maken het met elkaar in de ongekende combinatie van bescheidenheid, bevoegenheid, tolerantie, slimheid en gezelligheid. Dat systeem werkt goed, maar dat moet wel op de juiste manier ondersteund worden. Vervolgens moet de boodschap op een eenduidige en goede manier worden geformuleerd en onder de aandacht worden gebracht bij de juiste mensen, aldus Lemkes: „Wat dat betreft is Brainport uniek maatwerk.” Inmiddels heeft Brainport Regio Eindhoven vleugels gekregen. De export is gestaag toegenomen (20%), het aantal bedrijven in de hightech is fors gestegen (53%) en het aantal startende bedrijven is enorm gegroeid (174%).

Eigenlijk is het abstracte concept van Brainport binnen de Triple Helix bijzonder snel een begrip geworden. Maar dat is zeker niet vanzelf gegaan. Allereerst moesten de *facts and figures* op orde zijn. Welke bedrijven zijn aanwezig, wat is de samenhang en hoe dragen deze bij aan het Bruto Nationaal Product? Het systeem moest bestendig voor de toekomst zijn. Vervolgens moest het geheel worden gepresenteerd en – heel belangrijk – moest een netwerk worden opgebouwd. Dat heeft Lemkes natuurlijk niet alleen hoeven doen, maar zij was wel de vrouw die alle medewerkers 'op alle schaaqborden tegelijk liet spelen', degene die de strategie eenduidig hield. „Het is continue alle bordjes in de lucht houden. Timing is belangrijk.” Ze vervolgt: „Als je mensen ontmoet, kijk je wat je voor ze kunt betekenen. Je moet kunnen inschatten wat de belangen van partijen zijn en die respecteren. Je haalt de gemene delers eruit en daar ga je dan voor. Goede ideeën moeten niet beperkt blijven tot de bordtafel. Meestal gaat iedereen weer over tot de

orde van de dag, omdat mensen te druk zijn. Je moet een organisatie als Brainport Development hebben die de ideeën oppakt en uitvoert.”

Als geboren Rotterdamse is Elies Lemkes trots op Eindhoven. „Zeker ook in combinatie met de omliggende dorpen is het een uniek plaatje. Ik voelde me heel, heel snel thuis in Eindhoven, waarschijnlijk omdat het een werkstad is met een *no nonsense*-mentaliteit. Er wordt weleens gevraagd: ‘Is Eindhoven wel een leuke stad?’ Ga eens ergens anders kijken, in andere steden in de hightech. San José bijvoorbeeld, in Silicon Valley, is eigenlijk geen leuke stad.

‘ER WORDT MIJ GEVRAAGD: ‘IS EINDHOVEN WEL EEN LEUKE STAD?’

Een Amerikaan wordt heel vrolijk als hij in Eindhoven loopt, maar omdat je hier zelf woont, zie je het niet.” De stad is binnen een aantal jaren onherkenbaar veranderd. De magie van design en techniek begint langzaam in het straatbeeld zichtbaar te worden. „Als je ziet dat het lukt om mensen met elkaar in contact te brengen, om stappen vooruit te zetten en een toegevoegde waarde te leveren, dan geeft mij dat vleugels om me in te zetten.”

Elies blijft zich verbonden voelen met haar oude functie. Omdat ze graag inwoners van Eindhoven meer bij Brainport wil betrekken, heeft ze bij haar afscheid geld ingezameld voor een ‘bewonersfonds’. In de nabije toekomst wordt hier iets mee gedaan. 🚗

Elies rijdt een elektrische auto. Natuurlijk omdat het duurzaam is, maar ook vanwege het staaltje hoogwaardige techniek uit Brainport Regio Eindhoven.

